Náučný chodník Spevavce tatranské

Kraj:	Prešovský
Okres:	Poprad
Geomorfologická jednotka:	Tatranské podhorie
Geologická jednotka:	kvartérne glacigénne sedimenty
Chránené územie:	Tatranský národný park
Prístup:	TEŽ / vlak Tatranská Lomnica / bus Vysoké Tatry, Tatranská Lomnica, aut. st. a pešo 550 m severozápadným smerom k hotelu Slovan
Východisko:	Vysoké Tatry, Tatranská Lomnica, hotel Slovan
Trasa:	Vysoké Tatry, Tatranská Lomnica, hotel Slovan, v areáli parku
Dĺžka, prevýšenie:	0,2 km, prevýšenie 5 m
Čas prechodu:	0,5 h
Počet zastávok:	15
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, ornitologické

Typ chodníka: samoobslužný, prípadne so sprievodcom, okružný (ide o zastávky rozptýlené v neveľkom parku), obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Neďaleko vedie modrá turistická značka.

Rok otvorenia: 2013

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je, existuje ale stránka Spevavce tatranské

Kontakt: Hotel Slovan, Tatranská Lomnica 46, 059 60 Vysoké Tatry

Poznámka: Náučný chodník je súčasťou náučno-zábavného projektu hotela Slovan v Tatranskej Lomnici o operencoch žijúcich v Tatrách s názvom Spevavce tatranské, na ktorého stránke spevace.sk možno spoznávať tatranské vtáctvo i po hlase.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie, a to na poznávanie najviac rozšírených tatranských drevín a spevavcov. Lektor alebo animátor na požiadanie (kontakt vyššie).

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Tatranská Lomnica. Jedna z troch častí (katastrálnych území) mesta Vysoké Tatry a zároveň jedna z jej osád. Leží na styku Tatranského podhoria a Popradskej kotliny severne od Popradu. Je významným turisticko-rekreačným strediskom pri Ceste slobody a východiskom do centrálnej a východnej časti Vysokých Tatier. Na úpätí Lomnického štítu ju v roku 1892 v chotári Veľkej Lomnice založil uhorský lesný erár ako prvé štátne klimatické miesto vo Vysokých Tatrách. Prvé väčšie budovy vyrástli v roku 1893 – terajší hotel Lomnica – a v roku 1905 – Grandhotel Praha. V medzivojnovom období pribudli početné moderné penzióny. Najväčší z nich, hotel Morava, v roku 1933 postavila Moravská zemská poisťovňa v Brne podľa projektu architekta Bohuslava Fuchsa. Atrakciou osady sa koncom 30. rokov 20. storočia stala visutá lanovka na Lomnický štít naprojektovaná Dušanom S. Jurkovičom. Vo svojej dobe predstavovala svetový unikát – držala niekoľko svetových rekordov. Jej výstavba umožnila aj výstavbu astronomických a meteorologických pracovísk pri Skalnatom plese a na Lomnickom štíte (1943), z ktorých sa vyvinul Astronomický ústav SAV. V 60. a 70. rokoch 20. storočia bola Tatranská Lomnica hlavným centrom odborárskej rekreácie na Slovensku. Nachádza sa tu neskorogotický evanjelický kostol z roku 1902 a tudorovský Széchenyiho letohrádok z roku 1913 známy ako „staré múzeum“ (v rokoch 1959 – 1968 bolo v ňom múzeum TANAPu). Osada je sídlom Štátnych lesov TANAPu. Ich výskumná stanica a múzeum sú umiestnené od roku 1968 v budove, za ktorú získal architekt Pavol Merjavý Cenu Dušana Jurkoviča. Múzeum je celoročne prístupné. Za budovou výskumnej stanice a múzea sa rozkladá sezónne prístupná (cca máj až september) botanická záhrada – Expozícia tatranskej prírody.

Park pri hoteli Slovan v Tatranskej Lomnici. Kultivovaný les s typickými tatranskými rastlinnými druhmi, asi 650 m severozápadne od stanice TEŽ v Tatranskej Lomnici. Dominantou parku je skupinka mohutných smrekov, ktoré dopĺňa porast kosodreviny (borovica horská, *Pinus mugo*). V časti parku sa nachádza ukážková výsadba jedlých druhov horských rastlín, ako sú čučoriedka (brusnica čučoriedková, *Vaccinium myrtillus*), brusnica (b. obyčajná, *Vaccinium vitis-idaea*) a arónia (a. čiernoplodá, *Aronia melanocarpa*). Zaujímavé je spojenie vysokej brezy s viacerými ihličnanmi v centre parku, ktoré sa stalo miestom pre skrýšu geocache. Na breze sa nachádza takmer desiatka hniezd viacerých vtáčích druhov, najčastejším druhom je drozd plavý (*Turdus philomelos*). Hotel Slovan i s parkom bol daný do užívania v roku 1970. V roku 2010 bol hotel nadstavaný a komplexne zrekonštruovaný a park zrevitalizovaný. V roku 2013 zriadili v parku dobrovoľníci z hotela Slovan v

spolupráci so Štátnymi lesmi TANAPu v rámci projektu Spevavce tatranské náučný chodník. Jeho súčasťou je i oddychová zóna s dreveným lavičkami a viacero vtáčích búdok. Projekt má svoju webstránku, obsahujúcu o. i. zaujímavostí i hlasy vtákov. Park s náučným chodníkom je voľne prístupný.

Tatranské podhorie. Jeden z troch geomorfologických podcelkov **Podtatranskej kotliny**, lemujúci západnú polovicu južného úpätia Západných Tatier a celé južné a juhovýchodné úpätie Vysokých Tatier. Ide o hladko modelové výškovo rozčlenené pretiahle územie vo výškach 900 – 1 450 m n. m. zhruba medzi ústím Račkovej doliny a Tatranskými Matliarmi budované balvanitým materiálom (čelných a čelno-bočných) morén ľadovcov, ktoré počas pleistocénu v časoch maximálnych zaľadnení vytekali z tatranských dolín do ich predpolia – dnešných kotlín, Liptovskej a Popradskej. Tieto naň pod miestami strmými okrajovými svahmi nadväzujú a spoločne tvoria Podtatranskú kotlinu.

Popradská kotlina. Jeden z troch geomorfologických podcelkov **Podtatranskej kotliny**, vyhraničený zhruba medzi Štrbským sedlom, Šuňavou, Hôrkou, Kežmarkom, Podolíncom, Lendakom a osadami mesta Vysoké Tatry. Na severozápade susedí s Tatranským podhorím, Liptovskou kotlinou (s nimi tvorí Podtatranskú kotlinu), na juhu s Kozími chrbtami, východe Levočskými vrchmi a severe Spišskou Magurou. Predstavuje mohutnú tektonickú depresiu ležiacu v zrážkovom tieni Tatier vo výškach zhruba 590 – 900 m n. m. Je vyplnená mohutnými kvartérnymi glacifluviálnymi sedimentmi vo forme terasovaných kužeľov pod vysokotatranským úpätím (štrky, štrkopiesky, balvany) a terasovými a nivnými sedimentmi riek a potokov (hliny, štrkopiesky), prikrývajúcimi podložné paleogénne horniny (flyš: pieskovce a ílovce). Tieto miestami výraznejšie vystupujú nad zvlnený reliéf s dlhými plochými chrbtami až plošinami ako vyššie pahorky. V oblasti niektorých zlomov sa vyskytujú travertíny (Gánovce).

Tatranský národný park (TANAP). Najstarší a najrozľahlejší národný park na Slovensku, vyhlásený v roku 1948, na poľskej strane Tatier o šesť rokov neskôr. Dnes zahŕňa územie **Západných Tatier**, **Vysokých Tatier** ako aj **Belianskych Tatier**. Tieto pohoria majú vysokohorský (alpský) charakter, v časti Vysoké Tatry 30 štítov a veží presahuje výšku 2 500 m n. m., je medzi nimi aj najvyšší vrch Tatier, Slovenska a Karpát, Gerlachovský štít (2 655 m n. m.). Ich reliéf formovali horské ľadovce, ktorých pozostatkom je množstvo jazier – plies. Oficiálnym symbolom TANAPu je endemit kamzík vrchovský tatranský. Typickými sú aj plesnivec alpínsky, kosodrevina či orol skalný a svišť. Mimoriadnou udalosťou na území TANAPu bola vetrová kalamita, ktorá 19. novembra 2004 postihla južné svahy Vysokých Tatier, najmä však Tatranského podhoria a priľahlej časti Podtatranskej kotliny medzi Podbanským a Tatranskou Kotlinou (30 km) a nadlho zmenila charakter postihnutého územia. Atraktivita prírodných krás udržuje trvale vysokú návštevnosť parku. Na jeho území je okolo 600 km turistických chodníkov a 16 značených cyklistických chodníkov. Správa TANAPu sídli vo Svite, pracovisko má aj v Liptovskom Mikuláši. TANAP včítane jeho ochranného pásma prekrýva bilaterálna Biosférická rezervácia Tatry, do svetovej siete UNESCO zapísaná v roku 1993, viaceré územia európskeho významu (napr. Tatry, Poš, Machy) a chránené vtáčie územie Tatry (obe posledné kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Názvy informačných panelov

1. Náučný chodník Spevavce tatranské
2. Brhlík lesný (*Sitta europaea*)
3. Červienka obyčajná (*Erithacus rubecula*)
4. Drozd čierny (*Turdus merula*)
5. Drozd čvíkota (*Turdus pilaris)*
6. Hýľ obyčajný (*Pyrrhula pyrrhula*)

7. Krivonos smrekový (*Loxia curvirostra*)
8. Krkavec čierny (*Corvus corax*)
9. Pinka obyčajná (*Fringilla coelebs*)
10. Sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*)
11. Stehlík pestrý (*Carduelis carduelis*)
12. Sýkorka belasá (*Cyanistes caeuruleus*)
13. Sýkorka bielolíca (*Pajus major*)
14. Sýkorka chochlatá (*Lophophanes cristatus*)
15. Trasochvost biely (*Motacilla alba*)
16. Žltochvost domový (*Phoenicurus ochruros*)

Stehlík obyčajný
Potrava
Hniezdo
Sťahovanie
Zvláštnosť

HOTEL SLOVAN
Sitta europaea
Brhlík lesný
CZ: Brhlík lesní PL: Kowalik zwyczajny RU: Обыкновенный поползень GB: Eurasian nuthatch
Potrava
Živím sa hmyzom a pavúkmi
v zime semienkami
Hniezdo
hniezdim v dutinách starých stromov
Sťahovanie
v zime neodlietam
Zvláštnosť
keď je otvor na dutine pre moje hniezdo veľký,
dokážem si ho obmurovať a tak zmenšiť
1
Náučný chodník SPEVAVCE TATRANSKÉ
www.spevavce.sk

HOTEL SLOVÁN

Erithacus rubecula

Červienka obyčajná

CZ: Červenka obecná **PL:** Rudzik zwyczajny **RU:** Зарянка **GB:** Robin redbreast

Foto v. Michalec

Potrava
živím sa pavúkmi a hmyzom
v zime mäkkými bobuľami

Hniezdo
hniezdim v lesnom podraste, hniezdo
mám na zemi, ale aj v starom kvetináči

Sťahovanie
som sťahovavá, niekedy prezimujem

Zvláštnosť
mám smutný spev,
spievam občas aj v zime

2 Náučný chodník SPEVAVCE TATRANSKÉ www.spevavce.sk

